

Elena Baliutytė

ETNINĖS KULTŪROS INTERTEKSTAS VLADO BRAZIŪNO KŪRYBOJE

Vladas Braziūno (g. 1952), vidurinėsios kartos poeto, išleidusio šešiolika poezijos knygų, gyvenamasis laikas išsitęsias per keletą „laiko juostų“, kurias sąlygiškai galima pavadinti Maskvos, Lietuvos ir Europos laiku. Bet jo kūryboje istorinio laiko žymių nėra gausu, nes poetas dažniausiai kalba apie *būtąjį nebaigtinį* laiką, siekiantį mitologinę, archetipinę „Didžiojo laiko“ pradžią. Šios poezijos *būtais nebaigtinis* yra tas pats ciklinis gamtos ritmų laikas, kurį gerai pažįstame iš liaudies kūrybos. Dėmesys etniškumui, liaudies kūrybos tradicijai yra vienas esminių Braziūno poezijos bruožų, kuris dabartiniu „Europos laiku“ įgauna naujų spalvų ir prasmų.

Etnografiška kūryba iš pirmo žvilgsnio neturėtų būti aktuali dabar, kai Lietuva ima gyventi „Europos laiku“: kosmopolitiškėja, laisvėja, kai imamės tikrinti savo identitetą, peržiūrėti vertybes ir pan. Bet, paradoksas, kaip tik dabar Braziūno kūryba patiria ryškų pakilimą: viena po kitos randasi vis naujos poeto knygos, jo kūriniai verčiami į kitas kalbas, pats gausiai verčia ir apskritai yra kupinas įvairių kultūrinių sumanymų, sėkmingai inicijavęs jau ne vieną tarptautinį meno projektą (apie Braziūno kultūrinę veiklą, poezijos vertimus į kitas kalbas bei jos vertinimus, apie jo, kaip vertėjo, atliktus darbus, biografijos duomenis ir kita žr. internetinėje svetainėje: <http://vladas.braziunas.net>). Taigi Braziūnas, vienas etnografiškiausių lietuvių poetų, jaučiasi visavertis naujųjų Vidurio Europos erdvių subjektas. Tokį „paradoksą“ iš dalies galima paaiškinti išoriniais veiksniais: pačioje Europoje regioninės savimonės procesai šiuo metu yra itin suintensyvėję – kuriama poezija ne tik literatūrine kalba, bet ir atskiromis tarmėmis. Antai vieną tokią tarminės poezijos knygą (šveicaro Kurto Marti *Štai eina žmogus*, 2004) iš Berno vokiečių kalbos drauge su Markumi Roduneriu jis yra išvertęs į savo šiaurės aukštaičių panevėžiškių tarmę (tarmiškai – „Va ain žmogs“). Šiais metais Lietuvių kalbos institutas išleidžia tarminį paties Braziūno poezijos rinkinį *Saula prė laidos* su filologiniu vertimu į lietuvių kalbą ir su autoriaus įskaityta kompaktine plokštele. Akivaizdu, kad poetas siekia stiprinti dialogą su savo kūrybos adresatu: jis orientuojasi ne tik į tradicinį knygos skaitytoją, bet ir į klausytoją; antai rinktinę *Vakar yra rytas* (2007) lydi dvi kompaktinės plokštelės, kuriose eilėraščiai yra įskaityti autoriaus ir jo kolegų, bičiulių balsais. O ankstesnė autokoliažinė kompozicija *Iš naminio audimo dainos* (2005), kurią galima laikyti tam tikra folklorinės tradicijos Braziūno kūryboje savotiška esencija, apskritai yra daugialytis tekstas: be poezijos, čia esama muzikinio sando, liaudies dainų bei autobiografinio komentaro proza. Pastarasis intriguojamai

papildo liaudies dainos tobulai nugludintą, apibendrintą ir išskaistintą meninę informaciją. Poetinis tekstas čia yra viena sudėtinių dalių scenarijaus, kuris laukia būti atliktas ir kaip reginys. Beje, ir kompozicijos autorius yra kolektyvinis: poetas Braziūnas, kompozitorius ir atlikėjas Algirdas Klova, folkloro grupė „Vydraga“. Toks knygos tekstų daugialytiškumas, lydimas muzikinės „skambančios gausos“, yra funkcionalus ir paveikus. Taigi „Europos laiko“ palankumą Braziūno kūrybinei biografijai aiškiau jo poetinių vaizdinių archetipine prigimtimi, kuri savaip atliepia kolektyvinius, neretai teatralizuotus šiuolaikinio meno procesus. Fonetškai raiškiai instrumentuota Braziūno poezija gerai tinka poetinių festivalių erdvėms, viešioms kūrybos skaitymams. Be to, jis lengvai improvizuoja viena ar kita tema, kūrybiškai žaidžia rengos (japonų poezijos žanras – kelių autorių kurta eilėraščių grandinė), kolektyvinio festivalių žanro žaidimus. (2005 metais Braziūnas yra pelnęs tarptautinio literatūros festivalio Slovėnijoje prizą „Vilenicos krištolas“, Poezijos pavasario apdovanojimą, ne vieną Poetinio Druskininkų rudens prizą bei Jotvingių premiją (2003).)

Laiko dvasią pagaunantys kūrybos eksperimentai yra svarbu, bet svarbiausia jų pasisekimo prielaida vis dėlto slypi pačioje Braziūno poezijoje. Atidžiau į ją įsižiūrėję vėl susiduriame su savotišku paradoksu: tautosakiškojo Braziūno tekstai yra visai ne tautosakiški. Taip, jo poezijoje liaudies kūrybos intertekstas yra labai ryškus, bet jis čia patiria esminę, kūrybai būtiną metamorfozę, t. y. paklūsta individualiosios Braziūno poetinės sistemos dėsniams. Vietoj inertiškai laukiamo malonybinio liaudies dainos meilumo bei melodingumo – trūkčiojantis sinkopinis ritmas, skiemenų žvyro girgždesys. Tautosakos citatos: simboliai, vaizdiniai, šiaip jau aprioriškai turintys poetinių reikšmių krūvį, Braziūno poezijoje tarsi „nupoetinami“, suprozinami, pabrėžiant ne jų tiesioginį simboliškumą, o traktuojant juos kaip pirmapradžius „daiktus“. Taigi, kai lauktume dainiškai tautosakiško poeto, jis nustebina moderniu pavidalu. Panaši skaitytojo budrumą palaikanti strategija iš esmės veikia ir pačiuose Braziūno poezijos tekstuose: kūrybiškai išnaudodamas kalbos automatizmą jis vietoj laukiamo vieno žodžio neretai pasiūlo kitą: „neirk dienos į vakarą, pro stiklą [...]“ („Laida apie Petrą Zalanską“); „varškę pavargęs, medų kabink“ („Pasaulė tampa atnaujinta“).

Autoriaus pasirinktoji meninė strategija – per folklorinę tradiciją į modernumą – nėra iš paprastųjų: nepasiteisinęs dainiškojo poetiškumo lūkestis dalį skaitytojų gali nuvilti, bet komplikotas poetiškumas yra šiuolaikinės moderniosios poezijos žymė, pagal kurią, kaip savą europinės poezijos dalį, Braziūno poeziją atpažįsta šiuolaikiniai Europos poetai (žr.: Bernard Noël, „Naktys yra didelės“, *Literatūra ir menas*, 2008, kovo 21, p. 5).

Kita vertus, neteisinga būtų manyti, kad tautosakos motyvai Braziūno poezijoje yra tik raiškos dalykas, tik poetinio kalbėjimo būdas, beje, buvęs madingas aštuntajame praėjusio amžiaus dešimtmety, jo debiuto metais (apie uždelsto Braziūno debiuto priežastis rašoma rinktinės *Vakar yra rytoj* (2007) įžanginiame straipsnyje). Braziūno poetinis pasaulėvaizdis yra autentiškai tradicinis, archajiškas, konservatyvus. Poetas save suvokia kaip bendruomenės, pirmiausia savosios šiaurės aukštaičių panevėžiškių tarmės, sėlių ar žiemgalių krašto žmogų. „Mes esam šiaurės krašto“, – taip, Eugenijaus Matuzevičiaus poezijos eilute, Braziūnas yra pavadinęs savo sudarytą tęstinį pasvaliečių kūrybos almanachą. Gimtųjų vietų išskirtinumas ne viename eilėraštyje yra tapęs savarankišku motyvu:

*mūsų kalnai – į vidų
mes leidžiamės į duobes
iš tų prakeiktų atlantidų
mūsų jau nieks neišves*

*sukas ratu kaip saulė
padūkęs alus vakare
skudučiai – ūkiantys kaulai
anų, kur užtruko kare*

*mūsų krantai – į gylį
mes smengame į duobes
aukštai susitvenkus tylai
rankos kryžių įbes*

Šiame pirmajame triptiko „Pasvalys“ eilėraštyje kalbama apie specifinį Šiaurės Lietuvos reiškinių – smegduobes, bet šis paradoksalus vaizdinys („mūsų kalnai – į vidų“) tiksliai nusako specifinę Braziūno poezijos erdvę. Jo poezijos vertikalėje pabrėžiamas ne viršus, o apačia. Būdingi poetinio kraštovaizdžio elementai yra pelkės, raistai, krūmai, šlynžemis, vandens pritvinkęs molžemis; apskritai vanduo yra dominuojanti substancija Braziūno poezijoje. Kitas būdingas šios poezijos vaizdinys – žvyras; Braziūno eilėraščiuose, atrodo, nėra „vieškelio“ – tik „žvyrkelis“. „Žvyro“ svarbą liudija paradoksalūs metaforiški junginiai: žvyro žiedadulkė, žvyro žvaigždės, žydintis žvyras ir t. t. Iš „realistinio“ šiaurietiško peizažo ženklų minėtinos Svalios, Mūšos, Lėvens upės, beje, priklausančios ne Nemuno, o Dauguvos baseinui,

molingos dulkėtos lygumos, karstinių reiškinių padariniai – smegduobės, kultūros paveldu tapą siaurabėgis traukinys – siaurukas, pasvalietiškas namų gamybos alus. Visi jie kaupia ir spinduliuoja šios vietos, kur kadaise ėjo sėlių ir žiemgalių riba, melancholišką dvasią, kurią poetas ne kartą yra reflektavęs ir savo esė tekstuose, ir rašydamas apie savo kraštiečių Henriko Algio Čigriejaus, Jono Strielkūno, Mykolo Karčiausko, Jono Mikelinsko, Eugenijaus Matuzevičiaus kūrybą. Du savo eilėraščius Braziūnas ir pavadino: „Filotopija“ ir „Filotopijos žodžiai“; prie pastarųjų, be paties poeto išskirtų *dangaus, akmens, vėjo, kalbos*, pridėtume dar *paukštį, molį, žolę...* Bene svarbiausia tos šiaurietiškosios dvasios buveinė yra poeto gimtoji aukštaičių šiaurės panevėžiškių tarmė:

*neišsiginsi prapulties
kada sustingo rūkas tirštas
tačiau žinojai palytės
regėjimo šviesingas pirštas*

*kame prie žiburio blausaus
vėl sėdi giminė žemėta
kaip tėvo švarkas bus tarmė ta*

kuria lig šiol savęs klausaus

(„Tarmė“)

Savojo krašto tautosaka, kaip ir tarmė, yra Braziūno kraujyje – gimęs ir augęs Pasvaly, netrumpai gyvenęs kaime pas senelius, jis augo natūralioje sakytinės ir dainuotinės liaudies kūrybos aplinkoje. Atvažiuavęs studijuoti į Vilnių, į universitetą, laimingai pataikė į jo Kraštotyriminkų ramuvos pradžią, buvo nuolatinis jos ekspedicijų dalyvis; po visą Lietuvą rinko, užrašinėjo tautosaką ir, jo žodžiais, pats buvo tautosakos pilnas – visas skambantis, dainuojantis (plačiau apie tai žr. jo autokomentaruose knygoje *Iš naminio audimo dainos*, 2005). Braziūno dvasiai artima visų Lietuvos regionų liaudies kūryba, bet savojo krašto tautosakos kitoniškumas poeto, atrodo, prisiimamas itin asmeniškai. Štai kaip jis apibūdina Oną Vaškaitę-Bluzmienę, svarbiausią „šiaurės krašto“ dainininkę: „Koks didžiulis skirtumas nuo dzūko Petro, ar, kaip mes vadindavom, Petruko Zalansko, sakytum pirmųkščių beveik neliesto miško, pelkės jutimų – baugių ir paslaptinių ir pasigrožėtinų, kur tarytum dienos akyje gali laukti įvyksiant gero ar blogo stebuklo, išsipildant burto. Mūsų krašte lyg ir visa suvokiama aiškiau, blaiviau, racionaliau, bet atrodo – ir

giliau. Dainos ne tokios išdailintos, ne tokios jausmingos, bet per melodiją vis tiek prasiveržiančio tikro, tarpais tragiško jausmo. Su niekuo nesu dainavęs, kad taip imtų už širdies, kaip su močiute Ona Bluzmiene“ („Iš naminio audimo dainos“, p. 16).

Tautosakos intertekstas Braziūno kūryboje yra akivaizdus: tiesioginių ar netiesioginių folkloro citatų, parafrazių, aliuzijų, vaizdinių, simbolių rastume turbūt vos ne visuose eilėraščiuose, bet šiuo atveju norėtume atkreipti dėmesį į sunkiau parodomus to ryšio momentus, susijusius su bendresniais pasaulėvaizdžio dalykais, kurie sudaro poetinės Braziūno individualybės pagrindą. Vienas tokių momentų – archajiška laiko samprata. Pagrindinis Braziūno poezijos laikas yra *būtas* *nebaigtinis*, kuris apima būtąjį, esamąjį, ir būsimąjį laikus: vakar yra rytoj. Tai mitinis, ciklinis laiko supratimas, kai visa pasaulyje kartojasi, eina ratu. Bet šios rato pradžios ir pabaigos tapatybės centras vis dėlto yra aiškus – tai mitologinis pasaulio pradžios laikas, į kurį šioje poezijoje nuolat grįžtama. Pirminis laukiniškumas, barbariškumas, kaip plėšrus gyvybės instinktas, ne viename eilėraštyje priešinamas degraduotam dabarties būviui: „tavo poezija, tvinus iš vilkšunio gomurio juosvo / įsčių, seniai išgerta, liko tik mielės ir padugnės“ („Žvyro žiedadulkė“); „DABAR tėra tuščia stotis, kur nesustoja [...]“ („Dabar“). Į istorinį laiką poetas buvo stipriau atkritęs tik Sąjūdžio metų fiksavusiame rinkinyje *Užkalbėti juodą sraują* (1989). Braziūno poezijai rūpi epo užmojo klausimai apie etnosą, tautos, valstybės pradžią, apie istorijos ir mito atmintį. Individuali žmogaus būtis čia nedramatizuojama, ji persmelkta giluminės šiai poezijai būdingos gamtinės, ciklinės būties melancholijos: visa yra nulemta ir pasmerkta kartojimosi monotonijai – žmogui belieka su tuo susitaikyti ir kantriai išbūti savąjį laiką. „Mes jaučiame kaip virstame į žvirgždą / o juo nauji ateina basakojai / vaikai šunyčiai ir ant mūsų niršta / ir jais poezija apsiginkluoja“ („Kartojasi poetų kartos“). Gal dėl to Braziūno poezijoje nėra ryškaus, „ką nors veikiančio“ subjekto. Jo subjektas neretai labiau primena vėlę, miruolį, kalbantį iš „apatinės“ braziūniškų vandenų anapusybės, o pasaulis šio subjekto akimis atrodo kaip melancholiška prietemų, miglų, ūkų, šešėlių, sapnų vėsi šalis. Melancholiją ypač išryškina braziūniškoji intonacija poetui skaitant savo eiles rinktinės *Vakar yra rytoj* kompaktinėje plokštelėje. Vis dėlto šią kolektyvinės būties monotoniją Braziūno kūryboje savitai trikdo karo motyvas. Nors „karas“ jo poezijoje minimas dažnai (apskritai joje gausu kaulų, kaukolių, kraujo), bet poetą jis domina ne kaip istorijos realija, o kaip tautosakiškai apibendrinta žmogiškosios būties tragika. Viename poezijos vakare paklaustas, kodėl šis motyvas toks dažnas jo kūryboje, Braziūnas atsakė, kad jis itin mėgęs skaityti karines istorines lietuvių liaudies dainas. Istorija poetui apskritai sutampa su „karinėmis istorinėmis pauzėmis“ (taip vadinasi vienas eilėraštis), bet istorijos ir gamtos byla braziūniškai sprendžiama antrosios naudai: „sraigė šliauš baltu didvyrio kaulu, / pro akiduobes liesis šviesa /

mėnesienos, ir jos bus tiesa, / o kronikų kraujas – apgaulė“ („Kryžiasnapiai“). Istorija Braziūno poezijoje, galima sakyti, yra sugamtiškėjusi.

Su archainės sąmonės paveldu galima būtų sieti Braziūno poezijoje akivaizdų žmogaus ir kitų gamtos formų – augalų, gyvūnų, mineralų – giminingumą ir poetinį tapatumą. Augalas – medis – molis – akmuo – paukštis – žuvis... – žmogus – visi jie čia yra tapačią struktūrą turintys „gyvybės kaimynai“ (molio raumenynas, kaulų kreida, žiedlapėjanti oda, venų vijokliai ir t. t.), ir kitą kartą sunku pasakyti, kuris iš jų eilėraštyje svarbesnis.

*Sukalkėjo vyšnių vynas
ant užmiegančiųjų lūpų
o į molio raumenyną
smigo režės naujas plūgas*

*krito mažas žemės lašas
dygo brolis baltakojis
ir aguonomis išrašė
visą lauką iškapojo*

(„Neris, Chrono intakas“)

Žmogiškojo ir gamtiškojo pasaulio sampyna originaliai atsiskleidžia erotinio kodo Braziūno eilėraščiuose, kurių jo kūryboje nėra daug: „Ežero delno įduba...“, „šviesi naktis, šilta ir švelni tarytum vidinė tavo šlaunų pusė...“, „Gamta. Medžioklė. Žūklė“, „Kalba“. Metamorfozės veiksmas, pakylėtas iki kosminių ritmų, vyksta jau pirmame rinkinyje, trijų eilėraščių cikle „Naktys yra didelės“. Pirmoje dalyje poetinio pasakojimo šerdį sudaro naktį pražystančių rusvų krūtų, lūpų ir obels, lapų gyslų, baltų kamienų paralelė, nors to pasakojimo dar ir maskuojama; antroje, kulminacinėje dalyje, atstumo jau nebelikę: „Švelnioji mano! apkabink mane / sušildyki *medėja* baltos rankos / suvilgyk *žievę* aptakioj liepsnoj / ir aklą dievą prie širdies prilenki / šventa giesme chantant dans la coupole“ (cituojama Paulio Verlaine'o eilėraščio „Parsifalis“ eilutė); trečioje dalyje įtvirtinama naujoji „tapatybė“: „ir skęsta *lūpažiedžių* patale / auksinio *sklastymo* tiesiausia *biržė* / ir tyliai plasta ugniaspalviai viržiai / viršum šilų o *debesio galva* [...]“. Predikatas *žydėti* (žydi krūtys, lūpos, ranka), čia žymintis intensyviausias būties akimirkas, visoje Braziūno kūryboje turi ypatingą reikšmę. Joje žydi ne tik gėlės, žolės, medžiai, bet ir molis, akmenys, geležis („Vėjas ir žaizdras pražydina geležį“), mėnulis, rytas ir net karas, švinas,

akiduobės ir pati mirtis. *Žydėti* yra ir kontekstinis liepsnos, ugnies sinonimas: „ruduo ugninis – paskutinės žinios / šaknis vanduo užaina geležinis / ir šnypščia vienas kitą išpažinę // ugnis vanduo ankštam šventųjų guoly / po amžinojo sodo aureolėm / žydėjimas mus siaučia rudeninis“ („Vaivorykštė ant seno sodo“).

Kita svarbi pasaulio jungties vieta Braziūno poezijoje yra bendrašakniai žodžiai *šaknis* ir *šaknytis*. Čia šaknijasi ir žmogus, ir augalas, ir akmuo, ir žodis. Tai neabejotinai teigiamą konotaciją turintis veiksmas, lemiantis objekto pastovumą, tvirtumą, tęstinumą, gyvastingumą. Panašią prasmę turi ir daiktavardis *šaknis*:

baltų linksniai baltalinksniai

ant kalbos asfalto linksta

po asfaltu šaknys tvinksi

žalumos kalba pritvinksta

(„baltų kalbos“)

Visuotinis pasaulio vienumo pojūtis, prigimtinis reiškinių bendrumas Braziūno poezijoje išvirsta į visa apimančią sinonimiją – taip šalia gali atsidurti žodžiai, iš pirmo žvilgsnio neturintys nieko bendra: „bendra tik tiek, kiek yra vienišųjų bendrystės / tarp šulnio ir šunio [...]“ („ir ne taip jau gerai, kaip iš pirmo žvilgsnio atrodo...“). Svarbiausia galia, Braziūno eilėraščiuose žodžius traukiančia vieną prie kito, pastaruoju metu vis dažniau tampa jų fonetinis panašumas. Remdamasis garsiniais žodžių sąskambiais, poetas džiazuoja, raliuoja, tiroliuoja ar jodleriauja, kalbos stichijoje jausdamasis esąs laisvas ir kūrybingas. Apskritai lingvistinis motyvas, pradedant rinkiniu *Alkanoji linksniuotė* (1993), poeto kūryboje tampa vis svarbesnis ir savarankiškesnis.

židiny žaliai ugniai žydint

babutės žygis – iš daržinės pas žaląją

dar nė žymės, bet pasaulė darosi

greitesnė per zvirbulio žingsnį

(„Pasaulė tampa atnaujinta“)

Ugnis čia *žalia* todėl, kad yra *babutės žygis pas žaląją*, be to, fonetinis panašumas jungia ir motyvuoja žodžius *židiny / žydint / žygis / žymės*. Pojūtis, kad poezija yra totali sinonimija, leidžia

Braziūnui čia vartoti ir latvizmą *zvirbulio*, kaip, beje, kitur – ir daugelį kitų kalbų žodžių. Tokia eilėraščio „daugiakalbystė“ nėra atsitiktinis dalykas: daug versdamas poezijos iš įvairių kalbų: latvių, prancūzų, lenkų, baltarusių, ukrainų, kroatų, rusų, serbų, – poetas teigia įsitikinęs, kad melodinių (taigi ir poetinių) izoglosų ribos nesutampa su valstybių sienomis ar atskiromis kalbomis; pagal melodikos specifiką baltai, pietryčių slavai ir Balkanų kraštai, pasak poeto, priklausytų tam pačiam arealui. Taigi jis esąs ne tik lietuvių kalbos, taigi ir etninės kultūrinės tradicijos, pilietis, bet ir pilietis poezijos imperijos, pagal melodikos specifiką apimančios ne tik baltų, bet ir pietryčių slavų – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (XIII–XVI a.) istorines žemes, taip pat ir Balkanų kraštus. Tokie poeto pareiškimai liudija, kad jis ir šio arealo kalbų žodžius iš esmės traktuoja kaip potencialiai sinonimiškus ir dėl to galinčius dalyvauti meninėje komunikacijoje. Daugiausiai Braziūno šiuo atveju yra nuveikta poetinės baltistikos srityje. Šiaip ar taip, visi lingvistiniai „nenormiškumai“ jo eilėraštyje atrodo natūralūs, organiškai, o poetinės „rekonstrukcijos“ – prasmingos. Be kita ko, tai patvirtina ir kalbininko profesoriaus Skirmanto Valento monografija *Mė(lynojo)nulio lingvistika* (2007), kurioje lingvistiniu aspektu nagrinėjama Braziūno ir Sigito Gedos poezija. O religijotyrininkas, etnologas, rašytojas Gintaras Beresnevičius Braziūno poetinę kalbą metaforiškai pavadino baltų prokalbe arba barbarų rokoko.

Ar poezijos imperijos piliečio pojūtis kaip nors paveikė naująją Braziūno poeziją? Tarptautiniai poezijos forumai, kuriuose Braziūnas aktyviai dalyvauja, ne tik inicijuoja naujus vertimus, bet ir šiek tiek keičia pačią poeziją. Akivaizdu, kad jo eilėraštis tapo siužetiškesnis, jame atsirado daugiau dabarties ženklų, literatūrinio gyvenimo realijų, žaismės, ironijos. Štai almanachas *Magnus Ducatus Poesis / Poezijos Didžioji Kunigaikštystė: ribų įveika* (2007, išleistas su kompaktine garso ir vaizdo plokštele), kurį sudarė ir daugumą eilėraščių išvertė Braziūnas, yra akivaizdus pavyzdys, kad įvairių tautų poetams dabar rūpi panašūs klausimai: jie kalba apie neįprastą savijautą „neapibrėžtosios mūsų Europos kieme“, paribio būseną, identiteto problemas. Ar tai reikštų, kad „etnografiškasis“ Braziūnas ima kurti „euroeilėraščių“? Naujausi Braziūno kūriniai, išspausdinti rinktinės *Vakar yra rytoj* paskutiniame skyriuje, liudija, kad tai yra geras eilėraštis.

Baliutyté, Elena [Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas], „Etninės kultūros intertekstas Vlado Braziūno kūryboje“, *Gimtasis žodis*, 2008, Nr. 10, p. 7–13.